

PETŐFI KÖRTEFÁJA

a magyar irodalom egyik legkülönlegesebb gyümölcsfája

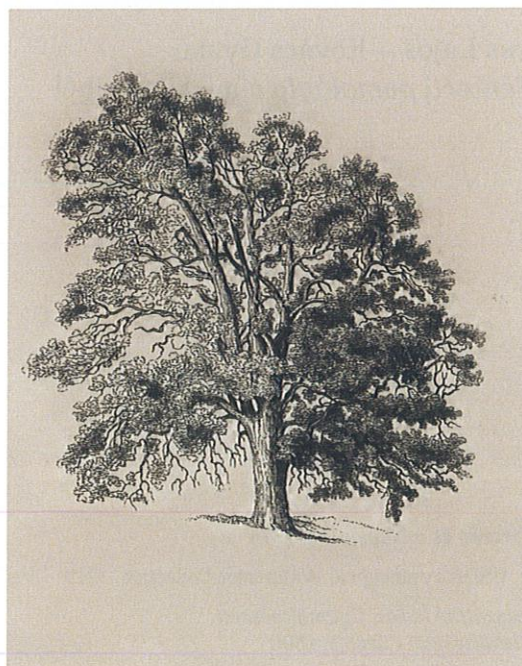
A költőutód, Kányádi Sándor a múlt század ötvenes éveiben *Haldoklik az öreg tanú* címmel írta meg. Versének kezdősorai kerültek Székelykeresztúron arra körtefacsomra, amely már akkor is a végét járta.

*Haldoklik az öreg tanú,
Petőfi vén körtefája.
Azt beszélük, ő látta volt
verset írni utoljára.*

A nevezetes körtefa az egykori Gyárfás-kúria kertjében állt. 1849. július 30-án este, a fehéregyházi csata előtt itt töltötte utolsó estjét és itt költötte el vacsoráját Petőfi, a kúriát akkor bérlő Varga család és más barátok körében. A bivalytejes és túrós puliszkás vacsorára a bérlő Varga fia emlékszik vissza.

Nyolc órakor már javában folyt a vacsora a Gyárfás kúria udvarán, melyben többen vettek részt, így a polgári elemből a kivégzett Gálfy Mihály is, a Makk-féle összeesküvés fő vádlottja. Vacsora után, mely igen jó hangulatban folyt le, kimentek a kertbe, s ott letelepedve a padokra, igen vidám társalgás közt csakhamar énekre

gyűjtottak (Bolyai Gergelyné, a rokonság és testvérem, Róza igen szép hanggal rendelkeztek), »A virágnak megtiltani nem lehet« című dallal nyitva meg. Ilyen hangulatban maradt a társaság éjjelig. Éjjél után mindenki távozott a szállására. Búcsúzaskor megígérte Petőfi, hogy ha a harc szerencsés kimenetelű lesz, vissza fog térni. []

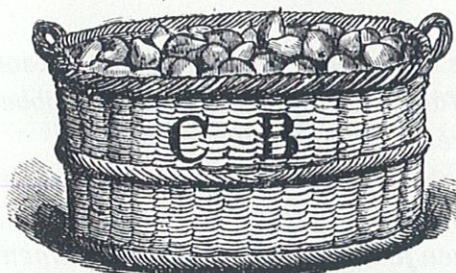
Öreg körtefa, Loudon, J. C.: *Arboretum et Fruticetum Britannicum...*, 1844

A vacsorának még egy színes mozzanatára lettek figyelmesek a vendéglátó gazdák. Petőfinek megtetszvéen a csalogányhangú Varga Rózsika, egy három versszakból álló költeményt írt az emlékkönyvébe, mely sajnós a tűzvész martaléka lett.

Az öreg körtefa Petőfi egyetlen élő tanúja, emlékszik vissza Mikó Imre is, Petőfi egyik legjobb kutatója az 1970-es években. „Mondják, hogy a Gyárfás család időnként marhavérrel öntözte meg a tövét, és így maradt meg... Nemegyszer ültettek melléje fiatal csemetét, de nem fogant meg.”

A Tündérkertben Kovács Gyula begyűjtötte és továbboltotta a körtefa utódainak termőágát – a hajdanvolt Gyárfás-kúria eredeti körtefájának utódát, melyet még a 19. század második felében mentett meg egy lelkes, Petőfi-kultuszt ápoló székely atyafi. A fa gyümölcseről jelenleg annyit tudunk, hogy lédús és igen ízletes, egyszínű sárga őszi körte, szép és csábító felülettel – pomológiai azonosítása időt vesz igénybe. Mindezzel együtt igen becses történeti emlék – ültessünk Kárpát-medence-szerte Petőfi körtefájából!

Ambrus Lajos – Kovács Gyula:
Tündérkerti pomológia című könyvéből

2. Ábra.

Magyarország és a Nagyvilág, 1874

Vajkörte, USDA Pomological Watercolor Collection, 1919

Gyümölcszállító kosár, Gyümölcsészeti és Konyhakertészeti Füzetek, 1890